

שונות

ביקור באגודה להזרעה בארה"ב שבתי רביב, "און"

ההסגר מבצעים בעגלים את אותן הבדיקות כמו במשק המגדל, ובנוסף לכך גם לוויבריוזיס וטריכומוניזיס.

הזנה והחזקה

המזון מורכב משחת דגנים טובה ומזון מרוכז מכופתת ברמות של 10 עד 25 פאונד ליום. המזון מכיל 80% חומר יבש ו-13% חלבון כללי. משתדלים להחזיק – עד כמה שאפשר – רמה נמוכה של סידן – בכדי למנוע הסתיידות אצל פרים בגיל גבוה. מצב הפרים טוב, אבל הם אינם שמינים (under finished condition). ההזנה היא אינדיווידואלית ברפת הפרים הנבחרים, תוך הדגשה שעין המטפל תשגיח על כל פר בנפרד. ברפת נפרדת שוכנים 250 פרי ההמתנה. ההזנה כאן היא אוטומטית והוצאת הזבל ממוכנת. ברפת זאת מטפלים שלושה אנשים. הטיפול כולל הזנה, ריפוד, ריסוסים והשגחה על הבריאות. הפרים נמצאים בתאים, בכל תא מ-3 עד 6 פרים. גם כאן עובד צוות נפרד אשר נגיעה אין לו עם רפת הפרים הנבחרים. ברפת הפרים הנבחרים 65 פרים: 48 – מגזע הולשטיין והאחרים: ג'רסי, אנגוס והרפורד. גדל התאים – 4x4 מטר או 5x4, ללא חצרות. בחלקם קשורים הפרים בעמדות ללא אפשרות תנועה. ראוי לציין שרפת זאת היא חדשה (נבנתה לפני שנתיים), הוצאת הזבל אוטומטית למחצה. בכל תא יש בור לתוכו מזיזים את הזבל ידנית ומשם הוא מוסע על ידי מסוע אל מחוץ לבנין. הריצפה

בסיוור שערכתי בארה"ב ובקנדה ביקרתי באגודות להזרעה ובמרכזי טיפוח אשר מהם יבאנו – בשנים האחרונות – זירמת פרים מצטיינים לשם הזרעת העתודות בעדרינו. המטרה הנוספת של הביקור היתה ללמוד על אופן החזקת הפרים ושיטת העבודה במעבדות. בין האגודות אשר בהן ביקרתי נמנית גם האגודה "איסטרן" (Eastern) השוכנת במדינת ניו יורק.

נתונים כלליים

האגודה הינה קואופרטיב המאגד 25 אלף חברים וברשותם כ-680 אלף ראשי בקר. נוסף לכך משווק הקואופרטיב כ-400 אלף מנות זירמה ללא חברים בתוך ארה"ב וברחבי תבל. את העבודה מבצעים 300 טכנאים מקצועיים. 250 נציגים נבחרים של בעלי החוות מהווים מועצה הבוחרת מתוכה ב-12 חברים פעילים, המנהלים את האגודה בפועל במשרה מלאה. בבעלות האגודה 500 פרים ומתוכם 65 נבחרים.

תהליך רכישת עגלי רביה

העגלים נרכשים בגיל 4 חודשים. במשק החוואי הם נבדקים לטוברקולוזיס, ברצלוזיס, אי.בי.אר, לפטו ולשון כחולה. בגיל 8 חודשים עוברים העגלים לתחנת ההסגר של האגודה: Young Sire Complex בה הם מוחזקים בקבוצות גדולות של עד 8 ראש בתא. התחנה מרוחקת מספר ק"מ מהפריה המרכזית ומטפל בה סגל נפרד. המתקן סגור למבקרים. בתחנת

4. בריכת טבילה לטלפיים אשר מכילה גפרית-נחושת הממוקמת בשביל הכניסה לזירת ההקפצות. מתפקידה של התמיסה להקשות את הטלפיים ולמנוע את זיהומם.

הקשר עם המשקים קיים בעיקר באמצעות המזריעים, והנתונים שמוגשים על ידם מוזנים את המחשב. משקים בודדים אינם קשורים למחשב והוא אינו מעבד נתוני משקים. הקשר בין המשקים והאגודה רופף, כמו כן רופף הוא עם הרופאים הווטרנרים, וכמעט שאין רופאים העוסקים בהזרעה. קיים קשר הדוק בין האגודה ואוניברסיטת קורנל אשר מבצעת את כל מחקריה בשטח הפוריות והטיפוח על יסוד נתוני האגודה. האגודה מפרישה מתקציבה ומרווחיה ממכירת זירמה למחקר ושני הגופים יוצאים נשכרים מהסדר יעיל זה.

חלוקת התפקידים בתוך מנגנון האגודה מוגדרת מאוד ונפרדת, כגון: הנהלה אירגונית, מעבדה וייצור זירמה, פיקוח על מזריעים, טיפוח וסטיטיסטיקה.

המבנה הוא קואופרטיבי. התשלום עבור העבודה הוא קבוע – 10 דולר. התשלום עבור הזירמה שונה בהתאם לפר ולביקוש מ-2.5 עד

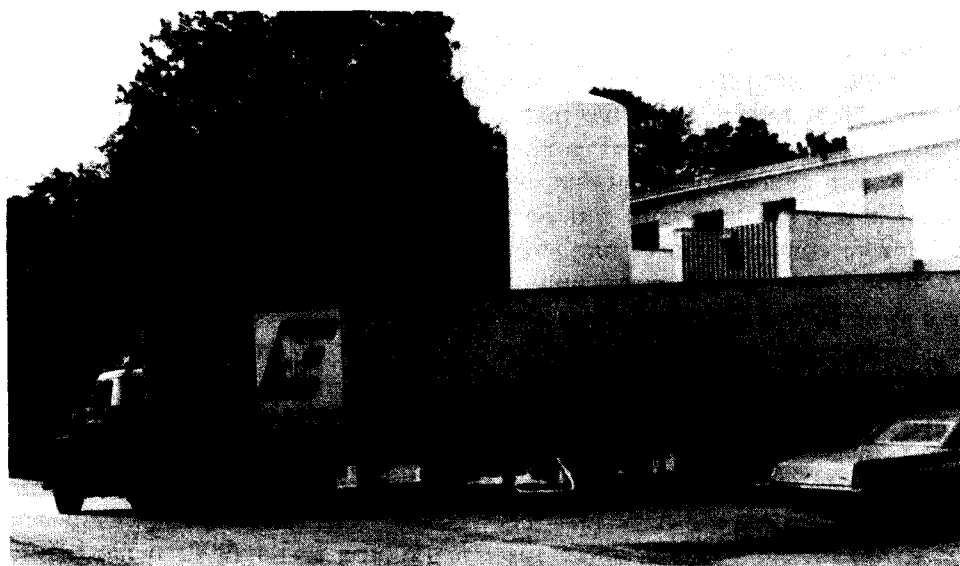
עשויה בטון מחורץ. הריפוד – נסורת + זבל יבש.

ואלה הדברים הראויים לציון והניתנים ליישום אצלנו:

1. אין מקפיצים פרים על פרים או על עגלים שנרכשו לצרכי טיפוח. ההקפצה היא על פרים שנפסלו או שנקנו במיוחד למטרה זאת, ועברו את כל הבדיקות הרפואיות כמו יתר הפרים;

2. מתקן אוטומטי המווסת את הטמפרטורה בפריה (לפתרון בעיות חימומה בחדשי החורף הקרים) מניע את מערכת המאווררים ומפסיק אותה בעת צורך, משמש אות אזהרה במקרה של שרפה, משמש לוויסות האנרגיה החשמלית וגורם לחיסכון של 20% בצריכת החשמל בחדרי הקרור, באולמות בנק הזירמה וכו'. מתקן זה מחובר למינימחשב אבל ניתן להפעילו גם בצורה פחות מתוחכמת;

3. שמירה קפדנית למניעת הפצת מחלות. על המבקרים לנעול מנעלי פלסטיק, ששימושם חד-פעמי. המעבדה חזרת ההקפצות סגורות לחלוטין למבקרים. אפשר לצפות בתהליכי הקפצת הפרים ועיבוד הזירמה דרך חלונות מיוחדים;

המשאית המיוחדת להפצת הזירמה

מעבדה וייצור זירמה

השמירה על כללי ההיגיינה היא קפדנית מאוד, כמו כן חמורה ההגנה על הפרים מפני הפצת מחלות מדבקות. ציוד המעבדה אינו שונה בעקרונותיו משלנו, אולם הוא יותר גדול בממדים וכולל מכשירים חליפיים למקרה של תקלות טכניות. ראוי לציון מתקן קוטל חידקים (מנורות) המצוי במעבדה ובזירת ההקפצה והממוקם במערכת האיוורור המיוחדת. למעשה כל האוויר הנכנס פנימה למעבדה מסונן ומטוהר. זירמת הפרים הנבחנים והמבוקשים ביותר נאספת פעמיים בשבוע, 2-3 מירוקים כל פעם. הזירמה מעובדת וארוחה בקשיות, כשבכל מנה 30-40 מיליון תאים, מתוכם 9-15 מיליון תאים חיים. בדיקה חוזרת על החיוניות נערכת כעבור 24 שעות, כאשר זירמה מתחת ל-20% תאים חיים מושמדת.

זירת ההקפצה רחבת ממדים, ואפשר להקפיץ בה מספר פרים ברזומנית. התשתית אדמה מהודקת + חול.

מחלקת הפצת הזירמה היא מחלקה נפרדת באגודה. האיחסון הוא במיכלים גדולים - בקשיות. מפר נבחן בעל תפוצה רחבה משתדלים להכין כ-40 מנות זירמה. היות והתפוצה היא כ-50 אלף בשנה, יש בדרך כלל רזרווה ל-9 חודשי עבודה לפר נבחן. אין צוברים בנקים לפרים בעת ההמתנה. המחזור הכללי של זירמה שנכנס למחסן בשנה הוא - 1,750,000 מנות. מינימחשב מנהל את תנועת הזירמה במחסנים. למזריעים מסופק מיכל - 35 ליטר חנקן, בעל 9 קניסטרים. בכל מחסנית 240 מנות, בס"ה 2,160 מנות. המזריע איננו מגיע למרכז, ומקבל את הזמנתו אחת לחודש במקום מגוריו או קרוב אליו, על ידי משאית האגודה (תמונה). את ההזמנות הוא שולח חודש מראש, ורשאי להזמין בהתאם לבקשת החוואים זירמה מכל אגודה ברחבי ארצות הברית או קנדה.

מזריעים

בפגישה עם בוב סטֶבֶקְס נדונו בעיות טכנאיות ההורעה. האיש אחראי על עבודת השדה ועל

30 דולר. המחיר הנ"ל הוא לחברים בלבד, למכירה מחוץ לאגודה המחירים גבוהים יותר. המחירון מתפרסם כל חודש.

טיפוח

האגודה בוחנת 83 פרים מדי שנה. לשם הזרעת העתודות חותמת האגודה חוזה עם החוואי המתחייב להזריע את הפרה שנבחרה על ידי האגודה עם הפר שהאגודה מעוניינת בו. במשך השנה נחתמים 300 חוזים, אולם רק 100 מהם באים לידי מימוש, לאחר שהוועדה לשיפוט עתודות מאשרת את טיב הפרה והזיווג. הוועדה מורכבת מ-36 איש (ועדת טיפוח) בעלי מקצוע + מגדלי בקר. את השיפוט לכל אם של עגל מבצעים 3 אנשים. הקריטריונים לפרה-אם לעגל: +800 ק"ג חלב מעל לעדר. אחוז השומן אינו יכול לרדת מתחת ל-0.1% של העדר. תנובה מינימלית - 17,000 פאונד (7,700 ק"ג). מינימום שומן - 3.3%. הרמה הגנטית מחושבת משנת בסיס 1978.

הפר Super Sire ערכו על בסיס שנת 1978 +800 או ערך דולרי = 100 דולר, או מבחן משרד החקלאות - 1,400 + פאונד (636 ק"ג). רק 20 פרים משמשים אבות לפרי העתיד. מ-80-83 פרים שנרכשו בשנה, מבצעים 700 הזרעות על מנת להשיג 40-50 בנות בעדרי ביקורת. שיעור ההזרעות בפרים צעירים נע בין 10%-13%. בזמן אחד עובדים בשטח 7 פרים צעירים, ותוך 6-7 שבועות מסיימים את פעולתם ועוברים להמתנה. ההתאמה להזרעת עגלות (קלות ההמלטות) מבוססת על דו"ח של 200 המלטות.

שיטת עידוד להזרעה בפרים צעירים: פרמיה לבוקר - 2 דולר - בלידת עגלה בת פר צעיר. 2 דולר נוספים כשהעגלה מוזרעת, 10 דולר כאשר עגלה/מבכירה ממליטה (מוגבל ל-75 דיווחים ראשוניים) ועוד 5 מנות זירמה מפרים נבחנים-מובחרים. מבחן הפרים עולה לאגודה 100 אלף דולר בשנה.

לדעתו, מבחינת הטיב של המנה, הכופתית איננה שונה מהקשית. אין הוא נכנס לבעיות הטכניות הקשורות בתהליך הפקת הכופתית.

מחשבים

- באגודה פועלים ארבעה מחשבים:
1. מחשב המעבד את נתוני עבודת המזריעים – מבוסס על דו"ח המזריע, שהוא מעבד הזרעות ראשונות בלבד ועובד בשיטת כרטיסי הניקוב. הדברים אינם לפירסום חיצוני ומשמשים לעבודת ההנהלה בלבד. אחוז השגויים – 1%;
 2. מחשב לפעולות הכספיות של האגודה;
 3. מחשב לפעולות המעבדה וייצור הזירמה;
 4. מחשב ביקורת החלב המנוהל על ידי האגודה לביקורת החלב במדינת ניו יורק שמרכזה והנהלתה באוניברסיטת קורנל.

היצע וביקוש

● למכירה

- 2 עגלות פורקות תוצרת תל יוסף
במצב עבודה
פרטים אצל רכז המשק קיבוץ יד מרדכי
טל: 051/22414, 25520

● למכירה

- עגלה מערבלת דגם גייל
במצב טוב
נא לפנות למרכז הרפת או המשק
קיבוץ יסעור, טל: 04/910115

● למכירה 2 מיכלי חלב

- 1 – תרמוס 10,000 ליטר
1 – יזום 6,200 ליטר
נא לפנות למרכז המשק קיבוץ צאלים
ד.ג. חלוצה, טל: 057/83741-2

יחסי הציבור של 287 מזריעים. הרמה של המזריע היא: 12-14 שנות חינוך (משתדלים לקלוט בוגרי קולג' במגמה חקלאית שמוצאם ורקעם הוא חקלאי).

האימון המקצועי: קורס של 6 שבועות והתלוות למזריע מנוסה במשך חודש. כל שלוש שנים – השתלמות של 2 ימים. נוסף לזה, יש שני מפקחי שדה האחראים כל אחד על כ-150 מזריעים. מספר המחליפים – 57. השרות ניתן 363 ימים בשנה. 3/4 מהמשקים מקבלים שרות פעמיים ביממה. היקף עבודתו של מזריע: 67 מיל אצל המזריע שנוסע הכי פחות, 247 מיל אצל מזריע שהיקף איזורו הכי גדול. הממוצע השנתי הוא 34 אלף מיל. האגודה מחייבת את המזריע להזריע בהתאם לדרישת הבוקר, גם אם הייחוס איננו נראה למזריע כבעל סיכוי להתעברות, אולם האיכר משלם עבור כל מנה של זירמה.

היקף עבודת המזריע בין 2,000 עד 5,000 הזרעות ראשונות לשנה. משכורתו 1,700 דולר לחודש המהווים כ-30% יותר ממשכורת ממוצעת במדינת ניו יורק. נוסף לכך יש לו עיסוקים אחרים, כגון הפצת חומר האגודה וציוד שממכירתו הוא מקבל אחזים שנקבעים בהסכם.

מחקר וקשר עם האוניברסיטה

הקשר עם אוניברסיטת קורנל הוא הדוק, ובמיוחד עם המחלקה לבעלי חיים שבראשה עומד פרופ. פוט. בפגישתי איתו דנתי במספר נושאים:

1. מספר תאי זרע במנה להזרעה. הוא ממליץ להוריד ממספר התאים כאשר הזירמה בעלת איכות טובה מאוד;
2. היחס בין פוריות וטיב זירמה – אין קורלציה. לבדיקת האקרוסום ואחוז התאים הפתלוגיים יש חשיבות מסוימת;
3. הוא ממליץ מאוד ומחשיב מאוד את בדיקת הסטרס כאמצעי מעולה לפסילת זירמה;
4. היות והוא עסק בנסיונותיו גם בכופתיות, דעתו נראית לי חשובה. אין הוא ממליץ לנו לנטוש את שיטת הכופתיות ולעבור לקשיות.